

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2016/17:3443

av **Mats Persson m.fl. (L)**

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) (regeringens förslag 2.1).
3. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i tandvårdslagen (1985:125) (regeringens förslag 2.2).
4. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i tandvårdslagen (1985:125) (regeringens förslag 2.3).
5. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i tandvårdslagen (1985:125) (regeringens förslag 2.4).
6. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453) (regeringens förslag 2.5).

Motivering

Utgiftsområdet omfattar tre anslag som syftar till att stärka kommunernas ekonomi, ersätta kommunerna enligt finansieringsprincipen eller bidra till kommunalekonomiska organisationer. Målet för utgiftsområdet är att skapa goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommuner och landsting som bidrar till en effektiv kommunal verksamhet med hög kvalitet.

Liberalerna värnar möjligheten att upprätthålla den offentliga servicen i hela landet. Oavsett bostadsort har individer rätt att få likvärdig kvalitet på vården, omsorgen, socialtjänsten och andra välfärdstjänster. De ekonomiska villkoren för kommuner och regioner behöver därför utjämnas med avseende på faktorer som inte går att påverka.

Sammantaget bedömer vi att de kommunekonomiska effekterna av Liberalernas budget är neutrala i förhållande till regeringens. Liberalerna avvisar dock de så kallade välfärdsbiljarderna om sammanlagt 10 000 miljarder kronor på anslag 1:1 och 1:4. 10 miljarder kronor är en stor summa i statens budget, men gör som ett generellt resurstillskott inte någon avgörande skillnad för kommunsektorns ekonomi, där de sammantagna intäkterna förväntas bli 1 090 miljarder kronor 2017. Av samma skäl avvisar vi den ospecificerade resursförstärkningen till landstingen om 500 miljarder kronor på anslag 1:1.

Det sammantagna beloppet på 10 miljarder kronor handlar till stor del om en finansiering av utökade uppgifter för kommunsektorn. Eftersom det utökade statsbidraget i denna del åtföljs av en lika stor utökning av det kommunala åtagandet blir det ingen reell ökning av kommunernas ekonomiska handlingsutrymme. I Liberalernas budget är vi mer återhållsamma med att ålägga kommuner och landsting nya uppgifter och behovet av nettotillskott kan anpassas därefter.

Liberalerna avvisar också ett antal utökningar av statsbidraget som syftar till att förstatliga ansvaret för uppgifter som rimligen bör skötas av kommuner och landsting. Det behövs en diskussion om ansvarsfördelningen mellan stat, landsting, regioner och kommuner, men då är det en sådan diskussion som bör föras, inte ett stegvis förstatligande av de uppgifter som regeringen inte lyckats övertyga sina partikamrater på lokal nivå att prioritera. *Det handlar för 2017 om bidrag till glasögon till barn mellan 8 och 19 år, 120 miljarder kronor, om tandvård för unga vuxna, 276 miljarder kronor, om avgiftsfri öppenvård för personer över 85 år, 200 miljarder kronor, samt om avgiftsfri screening mot bröstcancer, 107 miljarder kronor, som samtliga avvisas på anslag 1:1.*

Vi delar dock uppfattningen att det finns många angelägna behov i kommuner, landsting och regioner som det finns anledning att stödja med statsbidrag. Sådana kan göra stor nytta, om de riktas till sådant som är svårt för enskilda kommuner eller landsting att klara var för sig, som till exempel kompetensutveckling, erfarenhetsutbyte och samarbete över geografiska eller organisatoriska gränser. Vidare gör vi satsningar för att underlätta för sektorn att erbjuda en bättre service till medborgarna, till exempel genom en förnyad kömiljard för att korta väntetiderna i sjukvården. En ökning av

ovillkorade statsbidrag måste alltid vägas mot risken att pengarna används till att täcka underskott i kommunerna snarare än till välfärdens kärna. I år prioriterar vi därför andra sätt att stödja kommun- och landstingssektorn. Utöver vad som redovisas här nedan återfinns dessa satsningar i våra förslag under respektive utgiftsområde.

Statsbidraget för insatser mot hiv/aids bör inte sänkas som regeringen föreslagit. Vi delar förvisso regeringens uppfattning om att det vid det här laget inte bör ses som någon extraordinär verksamhet i kommuner och landsting. Men när regeringen avskaffar stödet till kommuner och landsting bortser den från att behovet är mycket ojämnt fördelat över landet. Över två tredjedelar av dem som lever med hiv/aids finns i någon av storstadsregionerna, och därutöver är det många från mindre orter som väljer att söka vård i storstäderna. *För att finansiera en bibehållen nivå på bidraget, som ligger på utgiftsområde 9, överför vi medel från utgiftsområde 25, som därmed minskas med 70 miljoner kronor på anslag 1:1.*

För att genomföra LVU-utredningens förslag ökas anslag 1:1 med 74 miljoner kronor. Detta beskrivs närmare i sak i vår budgetmotion på utgiftsområde 9.

Det bör löna sig att arbeta, också för den som står mycket långt från arbetsmarknaden. Alliansregeringen införde en jobbstimulans i försörjningsstödet, som innebar att den som haft försörjningsstöd i mer än sex månader och sedan lyckas få ett arbete, tillfälligt eller på deltid, får behålla 25 procent av en inkomstökning utan att försörjningsstödet minskas. Liberalerna föreslår att nivån på jobbstimulansen höjs till 40 procent. *Det innebär att statsbidraget till kommunerna bör höjas med 200 miljoner kronor på anslag 1:1.*

På utgiftsområde 12 föreslås en höjning av barn tillägget i bostadsbidraget om 100 kr per barn. *Det innebär att riksnormen för försörjningsstöd samtidigt bör höjas och anslag 1:1 tillförs 100 miljoner kronor.*

Nyanlända elever, särskilt de som kommer till Sverige i mellan- och högstadiet, kan behöva mer tid i grundskolan för att nå kunskapsmålen. Liberalerna föreslår därför att skolplikten för dessa elever förlängs. För att nyanlända elever inte ska tappa sina kunskaper i svenska under ett långt sommarlov föreslår vi också att sommarlovet förkortas för denna grupp. *Det innebär ökade utgifter på anslag 1:1 om sammanlagt 3 550 miljoner kronor. Till förmån för prioriterade satsningar i denna budget avvisar vi tills vidare 130 miljoner kronor på samma anslag för läsa-skriva-räkna-garanti.*

Antalet undervisningstimmar i grundskolan bör öka. *Därför utökas anslag 1:1 med 1 300 miljoner kronor.* Därutöver bör antalet undervisningstimmar i matematik på

högstadiet bli fler. För detta syfte utökas samma anslag med 245 miljoner kronor.
Satsningarna beskrivs närmare i Liberalernas förslag avseende utgiftsområde 16.

Tabell 1. Anslagsförslag 2017 för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (L)
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	94 657 037	+1 066 000
1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	3 890 933	
1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	6 950	
1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen	7 000 000	-7 000 000
Summa	105 554 920	-5 934 000
<i>Specificering av anslagsförändringar</i>		
1:1 Kommunalekonomisk utjämning		-3 000 000
1:1 Kommunalekonomisk utjämning		-500 000
1:1 Kommunalekonomisk utjämning		+74 000
1:1 Kommunalekonomisk utjämning		
1:1 Kommunalekonomisk utjämning		-130 000
1:1 Kommunalekonomisk utjämning		-120 000
1:1 Kommunalekonomisk utjämning		-276 000
1:1 Kommunalekonomisk utjämning		-200 000
1:1 Kommunalekonomisk utjämning		-107 000
1:1 Kommunalekonomisk utjämning		-70 000
1:1 Kommunalekonomisk utjämning		+100 000
1:1 Kommunalekonomisk utjämning		+200 000
1:1 Kommunalekonomisk utjämning		+3 300 000
1:1 Kommunalekonomisk utjämning		+250 000
1:1 Kommunalekonomisk utjämning		+1 300 000
1:1 Kommunalekonomisk utjämning		+245 000
1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen		-7 000 000

Mats Persson (L)

Christer Nylander (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Tina Acketoft (L)

Maria Weimer (L)